

KUTSESTANDARD

Meditsiinilabori spetsialist, tase 7

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid.

Meditsiinilabori spetsialist, tase 7 kutsestandard on välja töötatud:

- Kõrghariduse vastava taseme õppekava aluseks
- Isikute kutsealase kompetentsuse hindamiseks

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Meditsiinilabori spetsialist, tase 7	7

A-osa

KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus

Meditsiinilabori spetsialisti töö eesmärk on meditsiinilabori tööprotsesside korraldamine oma vastutusvaldkonnas. Olulisel kohal on meeskonnatöö ning uute tööprotsesside ja -meetodite juurutamine. Meditsiinilabori spetsialist otsustab laboris kasutatavate meetodite otstarbekuse üle, korraldab meditsiinilaboris oma vastutusvaldkonnas kvaliteedialast tegevust ja osaleb labori arengusuundade väljatöötamises. Meditsiinilabori spetsialist tõlgendab laboriuuringute tulemusi (va arstlik tegevus). Meditsiinilabori spetsialist koolitab ja nõustab laboritöötajaid ja kliente oma vastutusvaldkonnas. Oma tegevuses peab ta kinni laborimeditsiinis kehtivatest käitumisnormidest ja isikuandmete kaitse seadusest. Meditsiinilabori spetsialisti töös on oluline pidev enesetäiendus ja valdkonna arengutega kursis olemine.

A.2 Tööosad

A.2.1 Laboritöö valdkonna korraldamine

- Laboriseadmete kasutamise korraldamine.
- Laboriseadmete hooldustööde plaani koostamine ja remondi järelevalve korraldamine.
- Laboriseadmete kalibratsiooni korrigeerimine.
- Meeskonnatöö korraldamine oma vastutusvaldkonnas.
- Koostöö tegemine raviosakondade õendus- või valdkonnajuhtidega.
- Labori arengukava ja strateegia väljatöötamine.

A.2.2 Laboriuuringute läbiviimine

- Laboriuuringute tegemine.
- Laboriuuringute tõlgendamine.
- Laboriuuringute tulemuste vormistamine.

A.2.3 Uute laborimeetodite või -uuringute rakendamine

- Uute laboriuuringute valimine.
- Tööjuhendite ja muu vajaliku dokumentatsiooni koostamine.
- Laborimeetodite valideerimise/verifitseerimise korraldamine.
- Analüütilise kvaliteedikontrolli sisseseadmine ja hindamiskriteeriumite välja töötamine.
- Uute meetodite kasutamise väljaõppe korraldamine.
- Erinevate laboriuuringute tutvustavate teabematerjalide koostamine.

A.2.4 Laboriuuringute kvaliteedi tagamine

- Kvaliteedisüsteemi dokumentide koostamine ja kaasajastamine.
- Analüütilise kvaliteedikontrolli kaasajastamine ja hindamiskriteeriumite välja töötamine.
- Uuringuvaldkonna kvaliteedikontrolli tulemuste hindamine ja analüüsimine.

4. Lahenduste leidmine mittevastavuste ilmnemisel.

A.2.5 Klientide koolitamine ja nõustamine

1. Klientide nõustamine laboriuuringute referentsväärtuste, määramis- ja otsustuspiiride osas.
2. Klientide nõustamine sobivate uuringute valiku ning uuringutulemusi mõjutavate tingimuste osas.
3. Ravijuhiste koostamisel osalemine.
4. Klientide koolituse korraldamine ja läbiviimine.

A.3 Töö keskkond ja eripära

Meditsiinilabori spetsialist puutub oma töös kokku nakkusohutlike bioloogiliste materjalide, keemiliste ainete ja füüsikaliste ohuteguritega. Töö eeldab kaitseriietuse ja isikukaitsevahendite kasutamist.

A.4 Töövahendid

Meditsiinilabori seadmed, arvutid ja infosüsteemid.

A.5 Tööks vajalikud isikuomadused

Meeskonnatöövõime, otsustus- ja vastutusvõime, korrektsus, täpsus, analüüsivõime, kohusetundlikkus.

A.6 Kutsealane ettevalmistus

Meditsiinilabori spetsialist on läbinud magistritasemele vastava bioloogia, biomeditsiini, keemia, proviisori, geenitehnoloogia, tervishoiutehnoloogia või mõne muu loodusteaduse valdkonna õppekava.

A.7 Enamlevinud ametinimetused

Enamlevinud ametinimetused on laborispetsialist, kõrgharidusega laborispetsialist.

B-osa KOMPETENTSUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur

Selle kutse taotlemisel on nõutav kõikide kompetentside (B.2.1-B.2.5) ja läbiva kompetentsi B.2.6 tõendamine.

B.2 Kompetentsid

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENTSID

B.2.1 Laboritöö valdkonna korraldamine	EKR tase 7
Tegevusnäitajad: 1. korraldab laboriseadmete kasutamist, lähtudes laboritöö eripäradest, kliendi vajadustest ja kulupõhisusest; 2. koostab laboriseadmete hooldustööde plaani vastavalt tootja soovitudele ja kontrollib selle täitmist, korraldab remondi järelevalvet, lähtudes laboris kehtestatud kvaliteedikriteeriumitest; 3. korrigeerib laboriseadmete kalibratsiooni, lähtudes sisemise ja välise kvaliteedikontrolli hindamiskriteeriumitest; 4. juhendab ja korraldab meeskonna tööd oma uuringute valdkonnas, lähtudes labori arengustrateegiast; 5. teeb koostööd raviosakondade õendus- või valdkonnajuhtidega, lähtudes õigustatud vajadustest; 6. teeb põhjendatud ettepanekuid labori arengukava väljatöötamiseks, lähtudes labori ressurssidest ja valdkonna arengutest.	
B.2.2 Laboriuuringute läbiviimine	EKR tase 7
Tegevusnäitajad: 1. teeb vajadusel laboriuuringuid, vastavalt kehtestatud ametijuhenditele; 2. tõlgendab oma valdkonna laboriuuringute tulemusi, lähtudes tehnilistest, füsioloogilistest ja üldbioloogilistest mõjuteguritest; konsulteerib enne lõpliku otsuse väljaandmist labori- või raviarstiga, kui laboriuuringute tõlgendamisel on vaja arvesse võtta meditsiinilisi mõjutegureid (diagnoos, patsiendi seisund, rakendatav ravi); 3. vormistab laboriuuringute tulemused korrektselt ning väljastab vastused vajadusel koos asjatundlike kommentaaridega.	

B.2.3 Uute laborimeetodite või -uuringute rakendamine	EKR tase 7
Tegevusnäitajad: 1. valib uued laboriuuringud, lähtudes klientide vajadustest, labori arengukavast ja sobivatest, uusimatest ja tõendus põhjustest meetoditest; 2. koostab tööjuhendid ja muu vajaliku dokumentatsiooni lähtuvalt tõendus põhjustest, tootja antud teabest ja laboritöö korraldusest; 3. korraldab nõuetekohast valideerimist/verifitseerimist, kogub tulemused, analüüsib ning annab lõpliku hinnangu, lähtudes hindamiskriteeriumitest; koostab valideerimis-/verifitseerimisprotokolli; 4. seab sisse analüütilise kvaliteedikontrolli, tagab selle tulemuste jälgitavuse ja analüüsi; teeb vajalikud parandused, lähtudes meetodist ja labori kvaliteedi tagamise põhimõtetest; 5. korraldab uute meetodite kasutamise väljaõpet, tutvustades uuenduse erisusi, seadme kasutamist ja töökorralduslike muudatusi; 6. koostab erinevaid laboriuuringuid tutvustavaid teabematerjale, kasutades tõendus põhjust materjali ja arvestades sihtgruppi.	
B.2.4 Laboriuuringute kvaliteedi tagamine	EKR tase 7
Tegevusnäitajad: 1. koostab ja kaasajastab oma vastustusvaldkonnas labori kvaliteedisüsteemi dokumente, lähtudes labori dokumentide haldamise korrast; 2. kaasajastab analüütilise kvaliteedikontrolli, tagab selle tulemuste jälgitavuse ja analüüsi; teeb vajalikud parandused, lähtudes meetodist ja labori kvaliteedi tagamise põhimõtetest; 3. hindab ja analüüsib oma uuringuvaldkonna kvaliteedikontrolli tulemusi vastavalt kvaliteedikontrolli hindamiskriteeriumitele, teeb kokkuvõtte ja hindab sooritust; 4. leiab lahendused mittevastavuste ilmnemisel, korrigeerib tegevusi ning rakendab parandusmeetmed, lähtudes laboris kehtivast töökorraldusest.	
B.2.5 Tervishoiutöötajate koolitamine ja nõustamine	EKR tase 5
Tegevusnäitajad: 1. nõustab kliente laboriuuringute referentväärtuste, määramis- ja otsustuspiiride osas, lähtudes olemasolevast tõendus põhjustest teabest; 2. nõustab kliente sobivate uuringute valiku ning uuringutulemusi mõjutavate tingimuste osas, lähtudes olemasolevast tõendus põhjustest teabest; 3. vajadusel osaleb ravijuhiste koostamisel laboratoorseid uuringuid puudutava alalõigu osas, lähtudes vastava valdkonna arengutest; 4. korraldab ja viib läbi klientide koolitust oma uuringuvaldkonnas, lähtudes sihtgrupist ja kasutades selleks sobivaid meetodeid.	

KUTSET LÄBIVAD KOMPETENTSID

B.2.6 Meditsiinilabori spetsialist, tase 7 kutset läbiv kompetents	EKR tase 7
Tegevusnäitajad: 1. töötab süsteemselt, meetodiliselt ja korrapäraselt, kasutab tööaega efektiivselt; 2. juhendab isikuandmete kaitse seadusest ja laborimediitsinis kehtivatest käitumisnormidest (Kliinilise keemia ja laborimediitsiini spetsialistide Euroopa register: Käitumispõhimõtted, www.elmy.ee); 3. kasutab oma töös arvuti vastavalt Arvuti kasutamise oskuste baasmoodulitele ja standardmoodulile Esitus; kasutab erialaseid teadusandmebaase, vt. lisa 1 Arvuti kasutamise oskused; 4. kasutab oma töös eesti keelt tasemel C1, inglise keelt tasemel B1, vt. lisa 2 Keelte oskustasemete kirjeldused; 5. järgib tööohutus- ja töökeskkonnanõudeid, sh bioloogilisi ohutusnõudeid; 6. tegeleb järjepidevalt erialase enesearendamisega, hoiab end kursis valdkonna arengutega.	
Hindamismeetod(id): Läbivaid kompetentse hinnatakse teiste kutsestandardis toodud kompetentside hindamise käigus.	

C-osa ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	23-27042017-7.1/2k
2. Kutsestandardi koostajad	Kai Jõers, SA TÜK Ühendlabor Marge Kütt, SA PERH laboratoorium Kai Lauri, Synlab Eesti OÜ Ave Lellep, SA PERH laboratoorium Aivar Orav, SA TÜK Ühendlabor Monyca Sepp, Eesti Laborimediitsiini Ühing Anu Tamm, SA TÜK Ühendlabor
3. Kutsestandardi kinnitaja	Tervishoiu Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	6
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	27.04.2017
6. Kutsestandard kehtib kuni	06.04.2022
7. Kutsestandardi versiooni number	2
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	2269 Tervishoiu tippspetsialistid, mujal liigitamata
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	7
C.2 Kutsenimetuse võõrkeeles	
Inglise keeles	Medical laboratory specialist, level 7
C.3 Lisad	
Lisa 1 Arvuti kasutamise oskused	
Lisa 2 Keelte oskustasemete kirjeldused	